

Vladimír LOKAJÍČEK, *Společnost hornických měst slavkovské oblasti v 16. století*, České Budějovice 2008 (diplomová práce Historického ústavu Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích), 108 s.

Posudek vedoucího diplomové práce

Horní města představovala v české urbánii „krajně“ raného novověku zvláštní kategorii danou nejen převažujícím charakterem obživy jejich měšťanů a dalších obyvatel, tedy důlní činností, ale také specifickým charakterem správy i sociální skladby. Česká historiografie jim věnovala pozornost zejména v osmdesátých letech minulého století, kdy vyšly cenné studie Petra Jančárka o horních (či báňských) městech v českém Krušnohoří. Na ně se v jistém smyslu pokusil navázat Vladimír Lokajíček, který svou pozornost upřel k Jančárkem opomenutému regionu Slavkovského lesa s horními městy Krásno a Horní Slavkov. Lokajíčková diplomová práce měla především dva úkoly: popsat správní poměry v uvedených městech v průběhu 16. století, v nichž se prolínaly vlivy městské a vrchnostenské správy (až do roku 1547 vlastnili uvedená města Pluhové z Rabštejna, po konfiskaci v důsledku prvního protihabsburského odboje se stala komorním zbožím) a následně se na základě dochovaných a bohužel jen částečně zpřístupněných a vesměs německy psaných pramenů pokusit o vhled do sociální skladby obou měst, především na „elitní“ měšťanské rodiny, jejich těžařské aktivity či některé projevy reprezentace.

Takový postup zdůrazňující rozbor horní a městské samosprávy umožnil diplomantovi důkladně popsat podobu horní samosprávy v průběhu jednoho staletí, kdy slavkovská oblast zaznamenala prudký rozmach těžby, v kontextu způsobů těžby, kompetencí jednotlivých úřadů, jejich oblíbenosti či způsobů jejich obsazování (včetně například tradiční držby jednoho úřadu příslušníky jedné rodiny). Diplomantovi se zdařile podařilo postihnout také kompetenční spory mezi některými úřady, změny v jejich významu, kupříkladu v souvislosti s rokem 1547, kdy došlo k majetkové změně ke zkoumanému hornímu revíru. Obdobně se věnoval i samosprávě obou měst, zejména v Horním Slavkově, který si v průběhu 16. století dokázal vybudovat pozici centra celé oblasti.

V pasážích věnovaných sociálním elitám obou horních měst si Vladimír Lokajíček nejprve vymezil kritéria „elitnosti“, k nimž zařadil ekonomickou sílu, angažmá v městské samosprávě či vrchnostenské správě, vzdělání a také kulturní aktivity. Poté se s větší či menší mírou podrobnosti věnoval jednotlivým rodinám a jejich nejvýznamnějším představitelům; sledoval přitom jejich původ, podnikatelské a politické aktivity, případný sociální vzestup a, pokud mu

to prameny umožnily, také vzájemné příbuzenské vztahy. Kládl si také otázky, nakolik „elitní“ rodiny tvořily uzavřené nebo naopak otevřené společenství nebo zda jejich sociální statut byl dlouhodobý či naopak vázaný například pouze na mimořádně schopného jedince. Upozornil také na další možnosti výzkumu, zejména způsoby utváření paměti či kolektivní reprezentace, jimiž se ale vzhledem ke zničeným pramenům nemohl zabývat (kromě nedochovaných náhrobních kamenů srov. např. destrukci historické radnice s erbovní síní s erby hornoslavskovských rodin v roce 1978, s. 51-52).

V závěrečné části diplomant pronikl do sociální každodennosti hornické obce, když se zabýval formami důlního podnikání, kontakty se zahraničními podnikateli, strukturou těžářstev a horní komunity i jejich reprezentací či pracovními podmínkami horníků. Naznačil také souvislosti mezi úpadkem těžby na Slavkovsku na přelomu 16. a 17. století a změnou životního stylu některých rodin, který se projevoval zakupováním zemědělské půdy.

Diplomovou práci Vladimíra Lokajíčka pokládám za zdařilý příspěvek k sociálním dějinám českých horních měst 16. století. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm **v ý b o r n ě**.

Jindřichův Hradec, 23. května 2008

PhDr. Josef Hrdlička, Ph.D.